

Francouzské překlady pražských toponym

(FF JU České Budějovice, 2016)

Cílem práce je zhodnotit možnosti překladu pražských toponym do francouzštiny.

Práce je rozdělena na dvě části. V první, teoretické, diplomantka na základě odborné literatury vymezuje základní pojmy onomastiky obecně a speciálně toponomastiky. Uvádí přístupy různých autorů, zejména českých, v menší míře i francouzských. Pro své vlastní analýzy volí klasifikaci toponym od V. Šmilauera. Dále se stručně věnuje překladatelským postupům, na základě propojení typologie T. Grasse a D. Knittové pak rozlišuje šest různých překladatelských postupů.

Vlastní analýzy provádí na základě korpusu francouzsky psaných tištěných materiálů s tematikou Prahy. Jedná se buď o turistické průvodce, nebo o odbornější popularizační publikace, které se věnují architektuře či historii Prahy. Na základě tohoto korpusu si vybírá celkem 63 položek („věcí“), označených oficiálním českým toponymem, k nimž nachází 123 francouzských pojmenování. Jaké bylo přesné kritérium výběru těchto položek? Francouzská pojmenování pak podrobuje analýze z hlediska překladatelských postupů. Zvolená metodologie má jeden problém, a tím je fakt, že analyzované texty (alespoň podle bibliografických informací obsažených v práci) nejsou překlady z češtiny, ve většině se jedná o původní texty psané od počátku francouzsky, případně se jedná o překlady z angličtiny. Nejedná se ani (opět soudě podle toho, co je uvedeno v textu DP) o výrazy z rejstříků (bilingvních či nikoli). Je pak obtížné výrazy hodnotit jako konkrétní textová překladatelská řešení: typicky je tento problém vidět u výrazů typu *Josefov – Ancien quartier juif, Jízdárna Pražského hradu – Ancien manège du château, Petřín – Colline de Petřín, Petřínská rozhledna – Petite tour Eiffel de Petřín, Malá Strana – Quartier Malá Strana* apod. Lze si představit situaci, že i český text nemusí vždy užít oficiálního toponyma, může toponymum explicitovat, metaforizovat nebo jej naopak uvést neúplně. Na konkrétních analýzách ekvivalence to nic nemění, diplomantka postupuje tak, že francouzský výraz je vždy „jakoby“ ekvivalentem oficiálního českého toponyma. Ovšem máme-li být důslední, měli bychom vždy provést (alespoň formou krátké úvahy) funkční popis analyzovaného textu. K. Platilová tak de facto analyzuje výrazy, které byly užity pro designaci pražských míst ve většinou původních francouzsky psaných textech určených pro frankofonní turisty či frankofonní milovníky umění a historie.

Jak už jsem poznamenal výše, na konkrétní analýzy toto upřesnění vliv nemá (pouze kvantifikované závěry nemají relevanci z hlediska translatologického). Analýzy jsou věcně správné a podrobné. Jen rozbor výrazu *États* na str. 65-66 se mi jeví jako sporný. V příloze je uveden česko-francouzský a francouzsko-český slovník toponym. Zde dle mého názoru dochází k určité deformaci žánru: opět – nejedná se o slovník, ale o seznam výrazů, které byly nalezeny v korpusu k designaci pražského místopisu. Slovník jakožto žánr není jen mechanickým reprintem korpusu, pojetí hesel musí být vedeno aktivním zásahem lexikografa. Ve „slovníku“ se tak jako ekvivalenty oficiálních pražských toponym vyskytují i výrazy, které diplomantka označila za chybné.

Závěr: práci doporučuji k obhajobě a z výše uvedených důvodů navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích dne 18. 5. 2016.

doc. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.